

TURIZMGA OID O'ZLASHGAN TERMINLARNING LEKSIK-SEMANTIK XUSUSIYATLARI (ISPAN VA O'ZBEK TILLARI MISOLIDA)

Doniyorova Saodat Alijon qizi

O`zDJTU talabasi

Ilmiy rahbar: F.S.Tashpulatova

O`zDJTU katta o`qituvchisi

Annotatsiya: Turizm sohasining asosiy jihati uning leksikasi, ya`ni terminologiyasi desak mubolag`a bo`lmaydi. Sohaga kirish terminologiyani o`zlashtirish bilan boshlanishi shubhasiz. Mazkur ilmiy maqolada turizm yo`nalishida tahsil oluvchi talabalarga ispan tilida sohaga oid leksikani o`qitish texnologiyalari, terminologiyaning ahamiyati muhokama etiladi.

Kalit so`zlar: ta`lim, turizm, ispan tili, leksika, terminologiya, til, tarjima, metod, texnologiya.

KIRISH

Inson faoliyatining har qanday sohasida yagona terminologik birliklar bazasini yaratish hamda uni tartibga solish asosiy muammolardan biridir. Terminlar va frazeologik birikmalarning to`g`ri talqin qilinishi korpus lingvistikasi nazariyaning asosini tashkil etadi. Shuningdek, sohaga xos terminologik lug`atlarni tuzish muammosi zamonaviy amaliy tilshunoslikda dolzarb masalalardan biridir. Ma`lumki, bir necha o`n yillar davomida soha terminologiyasini shakllantirish masalasi yetakchi mahalliy va xorijiy olimlarning asarlarida hamda ilmiy tadqiqotlarida keng muhokama qilindi. Aniqlanishicha, terminologiyaning shakllanishi ijtimoiy va ilmiy-texnik taraqqiyot bilan bog`liq, chunki maxsus sohadagi har qanday yangi konsepsiya termin bilan izohlanishi kerak.[1]

ADABIYOTLAR SHARHI

Tadqiqotchilarning fikriga ko`ra, terminologiya - ma`lum bir soha, faoliyat, bilimlarni chuqurlashtirish uchun atamalar to`plamidir. V.M.Leychikning fikriga ko`ra, "terminologiya tilshunoslikda markaziy o`rinni egallaydigan, hozirgi davrda adabiy tilning funksional xilma-xilligi sifatida tan olingan fan tili, lug`atining semantik yadrosidir"[2] - deya ta`rif beradi. Shu jumladan, L.Vinogradova kasbiy leksema bilan terminlar o`zaro bog`liq bo`lsa-da, biroq qo`llanilish sohasi jihatdan farq qilishini aytadi: terminlarga "rasmiylik", kasbiy leksema norasmiy munosabatlarda foydalanilgani uchun "norasmiylik" maqomini beradi.[3]

TADQIQOT METODOLOGIYASI VA EMPIRIK TAHLIL

O`zbek leksikologiyasidan farqli holda ispan leksikologiyasi turizm bilan bog`liq tushunchalarni o`zida keng mujassamlagan yo`nalishdir. Turizm fransuzcha *tour*

soʻzidan olingan boʻlib, sayr-sayohat maʼnosini anglatadi, ispan tilida *recorrido* kabi ifodalanadi.

«Oʻzbek tilining izohli lugʻati» da *sayohat* soʻzi haqida quyidagi maʼlumotlar beriladi. «*Sayohat* -arabcha dam olish, hordiq chiqarish yoki dunyoni koʻrish, oʻrganish maqsadida qilingan safardir»-deyiladi. *Safar* tushunchasining oʻzi ham arabchadan olingan boʻlib, xizmat yoki sayohat maqsadida biror joyga borishdir.

Karvonsaroy-karvonlar tunab oʻtadigan rabot, saroy. Yaqin Sharq, Markaziy Osiyo, Kavkaz orti shaharlari savdo yoʻlida barpo etilgan.

Ispan leksikologiyasida turizmga oid quyidagi birliklar yuzaga kelgan:

Equipaje.

Bolsas de viaje y efectos personales de un viajero. En términos de viaje, el equipaje acompañado es el que se transporta en el mismo vehículo que el pasajero; El equipaje no acompañado se transporta por separado. El equipaje facturado es entregado por el pasajero, para ser recogido en el destino; el equipaje no facturado (o de mano) permanece en posesión del pasajero.

Yuk. Sayohat sumkalari va sayohatchining shaxsiy narsalari. Sayohat nuqtai nazaridan, hamrohlik qilingan bagaj-bu yoʻlovchi bilan bir xil transport vositasida olib boriladigan yuk; kuzatib borilmagan bagaj-bu alohida olib boriladigan yuk. Tekshirilgan bagaj yoʻlovchi tomonidan belgilangan joyga daʼvo qilish uchun topshiriladi; tekshirilmagan(yoki olib yurilmagan) bagaj yoʻlovchining possessiyasida qoladi.

Franquicia de equipaje. Cantidad de equipaje por persona por peso total, número de piezas o volumen que será transportado sin cargo adicional.

Yuk uchun ruxsat. Qoʻshimcha toʻlovsiz tashiladigan umumiy ogʻirligi, dona soni yoki hajmi boʻyicha har bir kishi uchun yuk miqdori.

Control de equipaje. Recibo o boleto de reclamo de equipaje acompañado, emitido por un transportista.

Bagajni tekshirish. Birga bagaj uchun olish yoki daʼvo chipta, tashuvchi tomonidan issued.

Sala de banquetes. A menudo forma parte de un hotel y proporciona a un grupo de pago un área privada donde se encuentra el personal de servicio necesario y cantidades y variedades preestablecidas de servicios de alimentos y bebidas.

Banket xonasi. Koʻpincha mehmonxonaning bir qismi, pullik guruhni xususiy maydon, zarur xizmat koʻrsatuvchi xodimlar va oziq-ovqat va ichimliklar xizmatining oldindan belgilangan miqdori va xilma-xilligi bilan taʼminlaydi.

Cafetería. Instalación comercial de alimentos diseñada para ofrecer al cliente una comida o refrigerio en un ambiente informal sin el servicio, variedad o costo asociado a un restaurante, y en aquellos momentos en que un restaurante no puede estar abierto.

Qahvaxona. Tijorat oziq-ovqat inshooti mijozga restoran bilan bogʻliq xizmat,

xilma-xillik yoki xarajatlarsiz norasmiy muhitda ovqat yoki gazak taklif qilish uchun mo'ljallangan va restoran ochiq bo'lmasligi mumkin bo'lgan paytlarda murojaat etiladigan maskan.

Llamada fría. Visita personal de un representante de ventas a un cliente potencial con el fin de describir una propiedad o servicio y distribuir literatura. Por lo general, no se requiere ninguna cita y no se espera una venta en este contacto.

Sovuq qo'ng'iroq. Mulkni yoki xizmatni tavsiflash va adabiyotlarni tarqatish maqsadida savdo vakilining bo'lajak mijozga shaxsiy tashrifi.

XULOSA VA MUNOZARA

Misollar shuni ko'rsatadiki, semantik terminlarning shakllanishi allaqachon mavjud bo'lgan so'zlarni qayta ko'rib chiqishni nazarda tutadi, bu jarayonda oddiy so'zning semantik tuzilishi salohiyatining oshishi, shuningdek so'z boyligining miqdoriy va sifat jihatdan boyishi kuzatiladi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Karebina O.P. "Turizm: muallif. dis. samimiy. filol. Fanlar: M, 2008.
2. Leichik B.M. Atamalar va terminologik tizimlar - tabiiy va sun'iy til bilan chegaradosh mintaqa // Terminologiya va lingvistik statistika masalalari: Sat. Ilmiy san'at Voronej, 1981. - S. 68-115.
3. Aliyeva M.T. Turizm sanoatini rivojlantirish // Xalqaro Plexanov o'qishlari, 19 aprel, REA. ular. G.V. Plexanov. - M., 2016 yil.
4. Alieva M.T. O'zbekistonda turizmni rivojlantirish tendentsiyalari // O'n beshinchi xalqaro Plexanov o'qishlari, 27 aprel REA. ular. G.V. Plexanov. - M., 2012 yil.
5. Ushakov D.S. Turizm texnologiyasi. Qo'llanma. – M.: Moliya va statistika, 2019. – 240 b.
6. Tashpulatova F., Tashniyozova Sh., Turamuratova I. Manual de español - Nivel I // O'zbekiston respublikasi adliya vazirligi- № DGU 22232. 340-b.
7. Tashpulatova F., Toshxonov M., Sabirova G. Amaliy fonetika // O'quv qo'llanma Toshkent «TURON-IQBOL» 2020 йил UO'K811.134.2'322 (075.8) KBK 81.2 Исп-1-923 A58 ISBN 978-9943-14-681-5
8. Tashpulatova F., Tashniyozova Sh., Turamuratova I. Manual de español - Nivel I. O'gzaki nutq amaliyoti. O'quv qo'llanma. – T.: "TURON-IQBOL". 2022. 340-b.
9. Tashpulatova F. METHODOLOGY OF DEVELOPING AUDITING SKILLS AND SKILLS OF SPANISH LANGUAGE STUDENTS // Eastern European Scientific Journal. Germany, 2021 P.28-29. DOI 10.12851/EESJ202101
10. Ташпулатова Ф. Педагогические технологии компетентностного подхода в преподавании общепрофессиональных дисциплин вуза. // Вестник. Воронежского института высоких технологии. Воронеж, 2020. С 116-118. ISSN1994-1730
11. Ташпулатова Ф. Способности передовых информационных технологий в образовательном процессе вуза. // Вестник. Украинский государственный

- университет гуманитарных наук. Украина, 2021 N:1(09) С 41-45. ISSN1682-3540
12. Ташпулатова Ф. Педагогические особенности, методы и понятия, используемые в обучении творческого мышления // Интернаука. Научный электрон журнал. Москва, 2023 № 1 (271), Часть 4 С.17-18 ISSN 2687-0142
 13. Tashpulatova F. Chet tili o'qitish tamoyillari va chet til o'qitish vositalari mavzularini o'rganish va tahlil qilish. // Образование наука и инновационные идеи в мире. Международный научный электронный журнал. Tashkent, 2023 № 23 (6) В.99-102. ISSN: 2181-3187
 14. Tashpulatova F. Tinglab tushunishda og'zaki nutqning, kommunikativ yo'nalganlik tushunchalarini aniqlash. // Образование наука и инновационные идеи в мире. Международный научный электронный журнал. Tashkent, 2023 № 23(6) В.107-109. ISSN: 2181-3187
 15. Ф.Ташпулатова. Полиязычное образования ступентов как показатель времени. // Til va adabiyot t'limi. Tashkent, 2018. № 12.-В.57-59 ISSN 2010-5584
 16. Ташпулатова Ф. Анкетирование как метод педагогического исследования // Til va adabiyot t'limi. Tashkent, 2020. № 4.-В.76-78 ISSN 0055
 17. Tashpulatova F. Interfaol ta'lim turlari // Til va adabiyot t'limi. Tashkent, 2020. № 3.-В.70-72 ISSN -2181-8274
 18. Ташпулатова Ф. Способы создания естественных ситуации общения на уроках испанского языка // Ta'lim, fan va innovatsiya. Tashkent, 2020. № 2. - В.263-266
 19. Tahpulatova F. Chet tili (ispan tili) O'qitish metodikasi va uning asosiy bosqichlari // Ta'lim, fan va innovatsiya. Tashkent, 2017. № 3.-В.70-72
 20. Tashpulatova F. Chet tilini o'qitishda prinsiplarga tayanish, kompetensiyalarga asoslanishni takomillashtirish (Ta'lim oluvchilarning tinglab tushunish malakalarini shakllantirish asosida) // Xalq ta'limi. Ilmiy-metodik jurnal. Tashkent, 2023, N:1-В.23-29. ISSN2181-7839
 21. Ташпулатова Ф. Структура артикуляционной композиции вибрантов в современном испанском языке // The Journal of humanities & natural sciences. Gumanitar va tabiiy fanlar jurnali. Tashkent, 2023. № 4 (10) В.5-11. ISSN:2184-4007
 22. Tashpulatova F. Particularidad de los requisitos y TIC en la enseñanza de Español como lengua extranjera // Best practices in distance education in learning foreign lenguas. Tashkent, 2019, May 14-15, UzSPIC, 2019 В.263-264
 23. Tashpulatova F. Pedagogik texnologiya negizida masofaviy o'qitishning ta'lim tarbiya texnologiyasi shakli, metod va vositalari tizimi jarayoning ahamiyati // Best practices in distance education in learning foreign lenguas. Tashkent, 2019, May 14-15, UzSPIC, 2019 В.263-264
 24. Ташпулатова Ф. Испан тилини ўрганишда ва ўргатишда ўқув моделлари ва методларнинг таълим жараёнидаги аҳамияти.// Илмий инновацион тадқиқотлар: назария, методология, амалиёт” мавзусидаги республика илмий-амалий онлайн конференция. Тошкент, 2021. № 10, Б 239-242.